

Trygghet och säkerhet för alla

Trygghet är en grundläggande frihetsfråga som påverkar varje medborgare i EU. I Liberalernas Europa ska alla medborgare känna att de lever i trygghet, fria från brottslighet och hot. I dagens sammankopplade värld är trygghet inte något som varje land själv kan garantera. Organiserade kriminella nätverk agerar över gränserna och drar nytta av att EU-ländernas brottsbekämpande myndigheter inte samarbetar tillräckligt. Ett exempel är den narkotikasmuggling som är tätt sammankopplad med gängbrottsligheten i Sverige, och som har förgreningar i andra EU-länder. I spåret av Rysslands krig mot Ukraina ser vi en ökad risk för införsel av illegala vapen, en förflyttning av brottslighet från Ukraina in till EU och ett hänsynslöst utnyttjande av människor i utsatt position. Det är bara genom ett ökat samarbete i EU och med resten av världen som vi med kraft kan bekämpa gränsoverskridande brottslighet. Medborgarnas frihet och tillit till demokratin måste stå i centrum för detta arbete.

Europol är vårt viktigaste verktyg för att stoppa den organiserade brottsligheten och det behöver utvecklas till ett europeiskt FBI, med en operativ polisstyrka som kan bedriva förundersökningar och utreda brott där flera länder är inblandade. Ett första steg mot detta är att stärka Europol's analytiska kapacitet och se till att Europol öppnar lokalkontor i Sverige och övriga EU-länder, med anställda nationella poliser, för att underlätta samarbete mellan nationella och europeiska brotts- bekämpande myndigheter.

Samtidigt måste vi arbeta för att förbättra EU:s förmåga att hantera terrorism och underrättelseverksamhet från främmande makt. För att göra detta behövs en europeisk underrättelsetjänst som utvecklas ur ett ökat samarbete mellan EU-ländernas nationella myndigheter. EU behöver också ett europeiskt vittnesskyddsprogram för att vittnen vid behov ska kunna garanteras skydd och ny identitet i andra EU-länder. Vittnens säkerhet är centralt för ett fungerande rättssystem och för att bygga trygga samhällen.

Sverige har under alldeles för lång tid stått utanför viktiga delar av EU:s brottsbekämpande samarbete. Ett helt nödvändigt steg är därför att Sverige snarast ansluter sig till EU:s gemensamma åklagarmyndighet, EPPO, som ska hantera gränsoverskridande brottslighet riktad mot EU:s finansiell aintressen. Sedan måste

EPPO får ett utökat mandat att arbeta med all typ av gränsoverskridande brottslighet som medlemsstaterna inte effektivt nog själva kan hantera. För att göra detta effektivt måste fler brott klassificeras som EU-brott, vilket är brott av gränsoverskridande karaktär där EU:s myndigheter ska ha befogenheter att agera. Idag är terrorism, människohandel, narkotikahandel, vapenhandel, penningtvätt, korruption, förfalskning av pengar och IT-brott med på listan över sådan brottslighet. Men den grova gränsoverskridande brottsligheten är mer diversifierad än så och även exempelvis miljöbrott och skattebrott bör anses kunna utgöra EU-brott.

Ett liberalt Europa är ett säkert och tryggt Europa, men det kan bara skapas om medlemsländernas och EU:s myndigheter agerar med respekt för medborgarnas rätt till integritet. Därför måste all brottsbekämpning ske med tydlig parlamentarisk insyn och med tydliga regler för hur medborgarnas integritet ska skyddas både fysiskt och digitalt. Vi kan aldrig acceptera ett samhälle där övervakning av medborgarna slentrianmässigt sker eller där principen om att man är oskyldig tills motsatsen är bevisad sätts ur spel. Även företag i EU måste agera efter tydliga riktlinjer, och vid behov lagstiftning, för hur användares, kunders och individers integritet bäst värnas och diskriminering undviks. Detta blir speciellt tydligt i dagens digitala samhälle och genom utvecklingen av artificiell intelligens.

EU behöver dessutom spela en central roll i att hantera kriser av olika slag, en roll som blev allt tydligare under pandemin. Dels genom regelverk för att hindra att kriser uppkommer och sprids men också genom att EU bidrar till att hantera den civila beredskapen. Vi behöver vidga det system inom EU som ser till att hjälp och planering snabbt når till krisdrabbade delar av EU. Det kan handla om att samordna brand-bekämpningsflyg, pumpar, sök- och räddningsresurser eller distribution av vaccin. Den inre marknaden spelar en central roll för att säkra försörjning av livsmedel och andra varor, och EU måste därför säkerställa att den fria rörligheten gäller och gränser mellan medlemsländerna hålls öppna även vid en kris.